

R O M Â N I A

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept

Decizia nr. 63/2020 Dosar nr. 2136/1/2020

Pronunțată în ședință publică astăzi, 26 octombrie 2020

Publicat in Monitorul Oficial, Partea I nr. 1295 din 28/12/2020

Corina-Alina Corbu - președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție - președintele completului
Laura-Mihaela Ivanovici - președintele Secției I civile
Marian Budă - președintele Secției a II-a civile
Denisa Angelica Stănișor - președintele Secției de contencios administrativ și fiscal
Cristina Petronela Văleanu - judecător la Secția I civilă
Mihaela Tăbârcă - judecător la Secția I civilă
Mioara Iolanda Grecu - judecător la Secția I civilă
Mihaela Paraschiv - judecător la Secția I civilă
Alina Iuliana Țuca - judecător la Secția I civilă
Petronela Iulia Nițu - judecător la Secția a II-a civilă
Ruxandra Monica Duță - judecător la Secția a II-a civilă
Minodora Condoiu - judecător la Secția a II-a civilă
Carmen Trănica Teau - judecător la Secția a II-a civilă
Eugenia Voicheci - judecător la Secția a II-a civilă
Emilia Claudia Vișoiu - judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Adriana Florina Secrețeanu - judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Luiza Maria Păun - judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Adriana Elena Gherasim - judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Gabriel Viziru - judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

1. Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, învestit cu soluționarea Dosarului nr. 2.136/1/2020, a fost constituit conform dispozițiilor art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă și ale art. 37 alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat (Regulamentul).

2. Ședința este prezidată de doamna judecător Corina-Alina Corbu, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

3. La ședința de judecată participă doamna Elena Adriana Stamatescu, magistrat-asistent, desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 38 din Regulament.

4. Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a luat în examinare sesizarea pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile formulate de Curtea de Apel Brașov - Secția civilă în Dosarul nr. 3.817/62/2018.

5. Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că la dosar a fost depus raportul întocmit de judecătorii-raportori, ce a fost comunicat părților, conform dispozițiilor art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă; părțile au depus, în termen legal, puncte de vedere asupra chestiunii de drept. De asemenea referă asupra faptului că au fost transmise de către instanțele naționale opiniile teoretice exprimate de judecători, iar Ministerul Public - Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că nu se verifică, în prezent, practică judiciară în vederea promovării unui recurs în interesul legii în problema de drept ce formează obiectul sesizării.

6. În urma deliberărilor, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept rămâne în pronunțare asupra sesizării privind pronunțarea unei hotărâri prelabile.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

7. Curtea de Apel Brașov - Secția civilă a dispus, prin Încheierea din 15 iunie 2020, în Dosarul nr. 3.817/62/2018, aflat pe rolul acestei instanțe, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în temeiul dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prelabile cu privire la următoarea chestiune de drept: dacă actualizarea bazei de calcul al pensiei la care face referire art. 28 alin. (1) din Legea nr. 223/2015 privind pensiile militare de stat, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 223/2015), cu luarea în considerare a art. 60 din aceeași lege, trebuie raportată la art. 38 alin. (6) din Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare (Legea-cadru nr. 153/2017), și dacă această raportare poate semnifica diminuarea bazei de calcul alese de viitorul pensionar militar, pentru cele 6 luni consecutive din ultimii 5 ani de activitate.

8. Sesizarea a fost înregistrată pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție, la data de 11 august 2020, cu nr. 2.136/1/2020, termenul de judecată fiind stabilit la 26 octombrie 2020.

II. Norma de drept intern ce formează obiectul sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție cu privire la pronunțarea unei hotărâri prelabile

9. Legea nr. 223/2015 privind pensiile militare de stat, cu modificările și completările ulterioare

Art. 28. - "(1) Baza de calcul folosită pentru stabilirea pensiei militare de stat este media soldelor/salariilor lunare brute realizate la funcția de bază în 6 luni consecutive, din ultimii 5 ani de activitate în calitate de militar/polițist/funcționar public cu statut special, actualizate la data deschiderii drepturilor de pensie, la alegerea persoanelor prevăzute la art. 3 lit. a)-c). (...)"

Art. 60. - "(1) La stabilirea pensiei militare de stat, pensia netă nu poate fi mai mare decât media soldelor/salariilor lunare nete corespunzătoare soldelor/salariilor lunare brute cuprinse în baza de calcul al pensiei. (...)"

10. Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare

Art. 1. - "(...)"

(3) Începând cu data intrării în vigoare a prezentei legi, drepturile salariale ale personalului prevăzut la alin. (1) sunt și rămân, în mod exclusiv, cele prevăzute în prezenta lege. (...)"

Art. 38. - "(...)"

(6) În situația în care, începând cu 1 ianuarie 2018, salariile de bază, soldele de funcție/salariile de funcție, indemnizațiile de încadrare sunt mai mari decât cele stabilite potrivit prezentei legi pentru anul 2022 sau devin ulterior mai mari ca urmare a majorărilor salariale reglementate, se acordă cele stabilite pentru anul 2022. (...)"

III. Expunerea succintă a procesului

11. Prin Cererea înregistrată pe rolul Tribunalului Brașov - Secția I civilă, la data de 13 noiembrie 2018, cu nr. 3.817/62/2018, contestatorul X a solicitat, în contradictoriu cu intimatele Comisia de Contestații a Ministerului Apărării Naționale și Casa de Pensii Sectorială a Ministerului Apărării Naționale, anularea Hotărârii nr. xxxxx din 20 septembrie 2018 emise de Comisia de Contestații, a Deciziei de pensie nr. xxxxxx din 1 august 2018 emise de Casa de Pensii Sectorială, obligarea acestei intimat să emită o decizie de pensie prin care, la stabilirea bazei de calcul al pensiei, să valorifice ca atare: media veniturilor salariale din intervalul iulie-decembrie 2017, pentru care a optat odată cu depunerea cererii de pensionare; valoarea de referință sectorială stabilită la art. 4 din Ordinul nr. 1.549 din 24 iulie 2018 emis de procurorul general al Parchetului xxx, corespunzător aceleiași perioade alese (463,5 lei); vechimea reală în serviciu ca militar activ, care să includă și luna iunie 1999, respectiv perioada 15 septembrie 2007 - 1 martie 2008, cu plafonarea pensiei nete rezultate în raport cu media veniturilor salariale nete corespunzătoare lunilor iulie-decembrie 2017 alese, și nu plafonarea la nivelul ultimului salariu net de la data deschiderii drepturilor de pensie. Contestatorul a mai solicitat obligarea Casei de Pensii Sectoriale a Ministerului Apărării Naționale la plata diferențelor dintre pensia netă acordată prin Decizia nr. xxxxxx/1 din 1 august 2018 și cuantumul net stabilit de noua decizie de pensionare, actualizate cu rata inflației și dobânda legală penalizatoare, pentru fiecare lună în parte, până la achitarea lor efectivă.

12. În motivarea cererii a arătat că, fiind trecut în rezervă prin Ordinul ministrului apărării naționale nr. M.P. xxx din 30 mai 2018, în baza art. 85 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 80/1995), Casa de Pensii Sectorială a Ministerului Apărării Naționale a emis Decizia de pensie nr. xxxxxx/1 din 1 august 2018, potrivit art. 18 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 223/2015.

13. Sub aspectul chestiunii care interesează prezenta sesizare, contestatorul a arătat că determinarea cuantumului pensiei a fost realizată pe baza altor elemente salariale decât cele reale. Susține că media brută a veniturilor salariale obținute în lunile iulie-decembrie 2017, potrivit fluturașilor de salariu, a fost

mai mare decât cea avută în vedere de Casa de Pensii Sectorială a Ministerului Apărării Naționale, care a făcut aplicarea art. 28 alin. (1) din Legea nr. 223/2015.

14. Se mai arată că art. 28 alin. (1) din Legea nr. 223/2015 conține două elemente de natură a se exclude reciproc, ceea ce face ca prevederea în sine să fie lipsită de claritate, precizie și previzibilitate, contrar dispozițiilor art. 8 alin. (4) teza întâi și art. 36 alin. (1) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 24/2000). Astfel, prin actualizarea la data deschiderii drepturilor de pensie a soldelor/salariilor lunare brute realizate este anihilat orice beneficiu pe care l-ar obține solicitantul de pensie prin alegerea celor 6 luni consecutive din ultimii 5 ani de activitate, dat fiind că astfel baza de calcul va fi raportată întotdeauna doar la venitul din luna trecerii în rezervă.

15. Contestatorul a formulat și o cerere de modificare a pretențiilor inițiale, prin care a precizat cel de-al doilea capăt de cerere, solicitând obligarea Casei de Pensii Sectoriale a Ministerului Apărării Naționale să emită o decizie de pensie prin care să stabilească baza de calcul al pensiei luând în considerare: media veniturilor salariale din intervalul iulie- decembrie 2017, pentru care a optat odată cu depunerea cererii de pensionare; valoarea de referință sectorială stabilită la art. 4 din Ordinul nr. 1.549 din 24 iulie 2018 emis de procurorul general al Parchetului xxx corespunzător aceleiași perioade alese (463,5 lei); vechimea reală în serviciu ca militar activ, care să includă și luna iunie 1999, respectiv perioada 15 septembrie 2007 - 1 martie 2008, cu plafonarea pensiei nete rezultate în raport cu media veniturilor salariale nete corespunzătoare lunilor iulie-decembrie 2017 alese, și nu plafonarea la nivelul ultimului salariu net de la data deschiderii drepturilor de pensie.

16. În motivarea acestei cereri a arătat că, din înscrisurile depuse la dosar, reiese că înțelesul pe care intimata îl dau noțiunii de actualizare la data deschiderii drepturilor de pensie este acela de limitare a pensiei la nivelul ultimului salariu net obținut în luna trecerii în rezervă, ceea ce contravine intenției legiuitorului, întrucât rațiunea pentru care a fost prevăzut dreptul de a fi alese cele 6 luni consecutive din ultimii 5 ani de activitate este aceea de a permite persoanei care se retrage din activitate să obțină o pensie militară cât mai avantajoasă, or, câtă vreme nicăieri în cuprinsul actului normativ nu sunt prevăzute excepții/derogări de la acest principiu, interpretarea intimatelor face ca respectivul beneficiu să dispară, dat fiind că pensia netă nu va putea niciodată să depășească ultimul salariu net, inclusiv atunci când media veniturilor salariale nete din perioada de referință aleasă este superioară acesteia din urmă.

17. Prin Sentința civilă nr. 654/MAS din 27 septembrie 2019, pronunțată de Tribunalul Brașov - Secția I civilă, s-a respins contestația, reținându-se, în esență, că din analiza situației soldelor/salariilor lunare brute realizate la funcția de bază din care se constituie baza de calcul folosită pentru stabilirea pensiei militare, care reflectă aceste sume pentru perioada aleasă de contestator (iulie 2017 - decembrie 2017), rezultă că sumele menționate corespund unei valori de referință sectorială de 405 lei, media soldelor/salariilor lunare brute realizate la funcția de bază, actualizate pentru anul 2022, conform anexei nr. V din Legea-cadru nr. 153/2017, fiind de x lei, iar venitul net aferent mediei soldelor/salariilor lunare brute fiind de y lei.

18. Intimata nu putea ignora la stabilirea pensiei, conform criteriilor Legii nr. 223/2015, un document emis de unitatea militară în cadrul căreia și-a îndeplinit atribuțiile de serviciu contestatorul, document din care rezultă datele indicate chiar de petent în vederea determinării cuantumului pensiei de serviciu, respectiv perioada solicitată de acesta. Astfel, nu putea avea în vedere documentele care dovedesc plata efectivă a sumelor datorate cu titlu de solde/salarii (fluturașii de salariu), ci documentul oficial emis de unitatea militară.

19. Modalitatea de calcul al pensiei militare de stat decurge din lege, iar instrumentul doveditor este adeverința emisă de fostul angajator, care trebuie să fie valorificată de instituția abilitată în acest sens. Așadar, în raport cu datele speței, față de conținutul adeverinței pe baza căreia s-au emis ultima decizie și hotărârea comisiei de contestații atacate, nu se poate stabili o încălcare a principiilor de drept în procedura de recalculare a pensiei contestatorului.

20. Pârâta a ținut cont de toate criteriile prevăzute de lege, respectiv baza de calcul prevăzută de art. 28 din Legea nr. 223/2015 și vechimea în muncă cumulată, astfel încât nu există niciun indiciu potrivit căruia pensia ar fi fost greșit calculată.

21. În ceea ce privește plafonarea pensiei nete, conform art. 60 din Legea nr. 223/2015, instanța a reținut că în mod corect casa de pensii a plafonat pensia netă la nivelul mediei veniturilor cuprinse în baza de calcul al pensiei, iar nu la nivelul ultimului salariu net de la data deschiderii drepturilor de pensie, cum susține contestatorul. Astfel, textul legal invocat prevede la alineatul (1) că, la stabilirea pensiei militare de stat, pensia netă nu poate fi mai mare decât media soldelor/salariilor lunare nete corespunzătoare soldelor/salariilor lunare brute cuprinse în baza de calcul al pensiei.

22. Împotriva acestei sentințe a formulat apel contestatorul, susținând nelegalitatea sentinței. În motivarea apelului, sub aspectul bazei de calcul al pensiei, a învederat că atât "fluturașii de salariu", cât și "situația soldelor lunare realizate la funcția de bază" provin dintr-o sursă unică, iar, câtă vreme cuantumul drepturilor salariale brute/nete reflectate de "fluturașii de salariu" nu a fost contestat de nimeni, nu au fost prezentate argumente care să justifice înlăturarea acestora.

23. De asemenea invocă cuprinsul Adresei nr. xxxx/VI-1/2019 din 20 ianuarie 2019 a U.M. 02520 București, în cadrul căreia s-au menționat drepturile salariale brute/nete calculate pe baza valorii de referință sectoriale majorate la suma de 463,5 lei, convenite contestatorului în fiecare lună din intervalul iulie-decembrie 2017, pentru care a optat în vederea determinării bazei de calcul al pensiei. Apreciază că acest act evidențiază într-o manieră indubitabilă că limitarea pensiei nete se face exclusiv la nivelul salariului net în plată din ultima lună de activitate, și nu prin raportare la media veniturilor cuprinse în baza de calcul al pensiei, cum a susținut, contrar realității, Casa de Pensii Sectorială a Ministerului Apărării Naționale, având în vedere că pensia netă s-a menținut la același cuantum (egal cu ultimul salariu din luna iunie 2018). Pensia netă a rămas nemodificată și la nivelul ultimului salariu încasat în luna trecerii în rezervă, chiar dacă a doua fișă de calcul al pensiei a fost refăcută pe baza valorii de referință sectorială majorate.

24. Acesta este practic sensul dat de Casa de Pensii Sectorială a Ministerului Apărării Naționale "actualizării la data deschiderii drepturilor de pensie" a veniturilor salariale incluse în baza de calcul al pensiei, interpretare ce conduce la o contradicție flagrantă între termenii reglementați în cadrul aceluiași alineat (1) al art. 28 din Legea nr. 223/2015, cu consecința imposibilității aplicării coerente a respectivelor prevederi normative: o parte a textului o anihilează pe cealaltă (alegerea perioadei devine pur formală, fiind lipsită de orice consecințe juridice), fapt care contravine exigențelor constituționale în materie de claritate și previzibilitate a legii.

25. Prin lipsa de precizie a dispozițiilor art. 28 alin. (1) din Legea nr. 223/2015, instanța s-a aflat în imposibilitate de a analiza corespunzător întinderea, conținutul și modalitatea în care trebuia efectuată "actualizarea la data deschiderii drepturilor de pensie" a veniturilor salariale incluse în baza de calcul prin raportare la dreptul dat în același timp de legiuitor la alegerea celor 6 luni de referință din ultimii 5 ani de activitate, limitându-se să preia susținerea potrivit căreia "actualizarea" s-a făcut pentru anul 2022, conform Legii-cadru nr. 153/2017, interpretare vădit eronată și lipsită de fundamentul normativ corelativ.

26. Apelantul susține în continuare că, aplicând dispozițiile art. 28 alin. (1) din Legea nr. 223/2015, a optat pentru includerea în baza de calcul al pensiei a veniturilor salariale obținute în lunile iulie-decembrie 2017. Din actele dosarului rezultă cu certitudine că, dacă intimata ar fi respectat opțiunea contestatorului, cuantumul pensiei ar fi fost unul vădit superior față de cel stabilit prin decizia de pensionare emisă și contestată.

27. În motivarea apelului, contestatorul a reluat și celelalte argumente din cererea de chemare în judecată.

28. Intimatele-pârâte Casa de Pensii Sectorială și Comisia de Contestații din cadrul Ministerului Apărării Naționale au formulat întâmpinare, prin care au solicitat respingerea apelului ca nefondat, motivat de faptul că intimata Casa de Pensii Sectorială a valorificat întocmai datele din documentele justificative care se regăsesc la dosarul de pensionare înaintat de Parchetul xxx, cu Adresa nr. xxxx/VI/I/2018.

29. Adresa nr. xxxx/VI/I/2019 emisă de U.M. 02520 București, care cuprinde veniturile obținute de către contestator în perioada iulie 2017 - decembrie 2017, nu poate constitui o bază de calcul folosită pentru stabilirea pensiei militare, potrivit dispozițiilor art. 28 alin. (1) din Legea nr. 223/2015.

30. La termenul din 22 mai 2020 instanța, din oficiu, a pus în discuție necesitatea sesizării instanței supreme, în procedura prevăzută de art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile vizând interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 28 din Legea nr. 223/2015.

31. Prin Încheierea din 15 iunie 2020, sesizarea a fost considerată admisibilă și, în temeiul dispozițiilor art. 520 alin. (2) din Codul de procedură civilă, s-a dispus suspendarea judecății.

IV. Motivele de admisibilitate reținute de titularul sesizării

32. Instanța de trimitere a constatat că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate a sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, pentru argumentele expuse în continuare.

33. Completul de judecată este constituit la nivelul unei curți de apel și este investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță (apel), conform prevederilor art. 155 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 263/2010), și ale art. 103 din Legea nr. 223/2015.

34. Soluționarea pe fond a cauzei depinde de lămurirea modului de interpretare/aplicare a dispozițiilor art. 28 alin. (1) din Legea nr. 223/2015, privind actualizarea bazei de calcul al pensiei, coroborat cu art. 60 din aceeași lege, privind plafonarea pensiei nete, și cu art. 38 alin. (6) din Legea-cadru nr. 153/2017.

35. În acest sens, interesează pretențiile contestatorului privind emiterea unei noi decizii de pensie prin care, la stabilirea bazei de calcul al pensiei, să valorifice media veniturilor salariale din intervalul iulie-decembrie 2017, pentru care a optat odată cu depunerea cererii de pensionare, cu plafonarea pensiei nete rezultate în raport cu media veniturilor salariale nete corespunzătoare lunilor iulie-decembrie 2017 alese, și nu cu plafonarea la nivelul ultimului salariu net de la data deschiderii drepturilor de pensie.

36. Curtea a apreciat că există o chestiune de drept ce se impune a fi dezlegată, aceasta fiind una veritabilă, existând posibilitatea unor interpretări diferite ale textului de lege - art. 28 alin. (1) din Legea nr. 223/2015, partea introductivă, în condițiile în care, pe de o parte, art. 28 alin. (1) din Legea nr. 223/2015 nu a cunoscut o modificare, în mod similar dispozițiilor art. 60 din același act normativ, care a fost modificat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 59/2017 privind modificarea și completarea unor acte normative din domeniul pensiilor de serviciu (Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 59/2017), apreciindu-se că nu există o corelare a celor două texte de lege, ca urmare a modificărilor suferite de art. 60; pe de altă parte, rezultă o dificultate de interpretare, în condițiile în care art. 28 alin. (1) este cuprins într-o lege anterioară intrării în vigoare a Legii-cadru nr. 153/2017, astfel încât se impune a se stabili, dincolo de orice dubiu, dacă se impune sau nu corelarea textelor de lege menționate.

37. De altfel, în preambulul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 59/2017 se arată motivele adoptării acesteia: "În condițiile în care Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice prevede creșteri anuale semnificative ale salariilor, neadoptarea prezentului act normativ, astfel încât actualizarea pensiilor de serviciu să nu se mai realizeze în raport cu majorarea salariilor personalului aflat în activitate, ar produce efecte negative considerabile asupra bugetului de stat, din care sunt suportate."

38. Inițial, art. 28 alin. (1) din Legea nr. 223/2015 permitea viitorului pensionar militar să își aleagă ca bază de calcul al pensiei veniturile brute realizate la funcția de bază în 6 luni consecutive din ultimii 5 ani de activitate în calitate de militar, urmând ca media acestor venituri să fie actualizată la data deschiderii dreptului de pensie. În același timp, art. 60 din același act normativ, modificat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 59/2017, dispune plafonarea pensiei nete la media soldelor/salariilor lunare nete corespunzătoare soldelor/salariilor lunare brute cuprinse în baza de calcul al pensiei, prevăzută de art. 28 alin. (1).

39. Prin urmare, se pune problema dacă noțiunea de "actualizare" semnifică întotdeauna majorarea bazei de calcul al pensiei alese de titularul cererii de pensie sau poate semnifica și diminuarea acesteia și, în această din urmă ipoteză, care ar mai fi relevanța beneficiului acordat de lege, a alegerii de către titular a veniturilor realizate în 6 luni din ultimii 5 ani de activitate, din moment ce această bază este plafonată la veniturile în plată la data deschiderii dreptului de pensie.

40. Astfel, potrivit art. 60 alin. (1) din Legea nr. 223/2015, anterior modificării acesteia prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 59/2017, "Cuantumul pensiilor militare de stat se actualizează ori de câte ori se majorează solda de grad/salariul gradului profesional și/sau solda de funcție/salariul de funcție al militarilor, polițiștilor și funcționarilor publici cu statut special, în procentele stabilite la art. 29, 30 și 108 și în funcție de vechimea valorificată prin ultima decizie de pensie (...)"

41. În acest context, alegerea de către titular a veniturilor realizate în 6 luni din ultimii 5 ani de activitate se corela cu textul de lege mai sus citat.

42. Or, după modificarea acestuia și plafonarea pensiei nete, dispozițiile privind actualizarea bazei de calcul al pensiei din art. 28 alin. (1) din Legea nr. 223/2015 au rămas în aceeași formă, pierzându-se beneficiul recunoscut cadrelor militare, care se văd în situația în care, deși au ales ca bază de calcul al pensiei 6 luni consecutive din ultimii 5 ani de activitate în care au obținut venituri superioare celorlalte luni, pensia netă este mai mică decât media soldelor/salariilor lunare brute realizate la funcția de bază în 6 luni consecutive din ultimii 5 ani de activitate.

43. Problema de drept enunțată este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

44. După cum s-a subliniat în jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție, cerința noutății este îndeplinită și atunci când chestiunea de drept își are izvorul în reglementări, chiar dacă nu recent intrate în vigoare, dacă instanțele nu i-au dat încă o anumită interpretare și aplicare la nivel jurisprudențial ori dacă se impun anumite clarificări, într-un context legislativ nou sau modificat, de natură să impună reevaluarea sau reinterpretarea normei de drept analizate (spre exemplu, Decizia nr. 80 din 6 noiembrie 2017, pronunțată de Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 23 ianuarie 2018).

45. În speță, este vorba despre un act normativ modificat succesiv, prin care s-a reglementat modul de stabilire și acordare a pensiei militare de stat, baza de calcul al pensiei, actualizarea acesteia și plafonarea cuantumului pensiei, iar această problemă de drept nu a mai făcut obiectul unei analize și al unei dezlegări jurisprudențiale, neputându-se vorbi despre cristalizarea unei practici judiciare în această privință.

V. Punctele de vedere ale părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

46. Apelantul-contestator a apreciat că o astfel de sesizare ar fi admisibilă, deoarece dezlegarea problemei de drept este absolut necesară pentru soluționarea cauzei, concretizându-se atât în modalități diferite de interpretare a textelor de lege incidente, cât și în existența unor sincope în corelarea cu celelalte dispoziții legale în vigoare, cu finalitatea stabilirii în mod corect a bazei de calcul al pensiei militare, în condițiile coexistenței dispozițiilor art. 28 alin. (1) și (2) din Legea nr. 223/2015, care stabilește baza de calcul al pensiei prin raportare la 6 luni consecutive alese din ultimii 5 ani de activitate și actualizarea acesteia la data deschiderii drepturilor de pensie, ale art. 60 din același act normativ, care prevede limitarea pensiei nete militare de stat la media soldelor/salariilor lunare nete corespunzătoare soldelor/salariilor lunare brute cuprinse în baza de calcul al pensiei, și ale art. 38 alin. (6) din Legea-cadru nr. 153/2017, care stabilește, începând cu 1 ianuarie 2018, limita maximă a salariilor de bază, soldelor de funcție/salariilor de funcție, indemnizațiilor de încadrare.

47. De asemenea, apelantul-contestator a susținut că dispozițiile legale în discuție trebuie interpretate în sensul ca la stabilirea bazei de calcul al pensiei prevăzute de art. 28 alin. (1) din Legea nr. 223/2015 să se ia în considerare media veniturilor salariale obținute de contestator în intervalul iulie-decembrie 2017, pentru care a optat odată cu depunerea cererii de pensionare, cu plafonarea pensiei nete rezultate în raport cu această medie a veniturilor salariale, iar nu cu plafonarea la nivelul ultimului salariu net de la data deschiderii drepturilor de pensie.

48. Intimatele Casa de Pensii Sectorială și Comisia de Contestații din cadrul Ministerului Apărării Naționale au apreciat că nu este oportună sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, motivat de faptul că speța se referă la un text de lege care nu a suferit nicio modificare de la data intrării în vigoare a legii și până în prezent și care nu generează dificultăți de interpretare, norma juridică fiind clară, în sensul că actualizarea bazei de calcul prevăzute de art. 28 alin. (1) din Legea nr. 223/2015 trebuie raportată la dispozițiile art. 38 alin. (6) din Legea-cadru nr. 153/2017.

49. Legiuitorul stabilește cu precizie că baza de calcul este formată din media soldelor lunare brute realizate la funcția de bază în 6 luni consecutive din ultimii 5 ani de activitate alese de viitorii beneficiari

ai drepturilor de pensie, care trebuie actualizate în raport cu prevederile legale din domeniul salarizării, în vigoare la data la care drepturile de pensie au fost deschise.

50. Actualizarea se referă la transpunerea la data deschiderii drepturilor de pensie a fiecărui element component al soldei lunare brute realizate la funcția de bază, astfel cum a fost identificat în statele de plată ale fiecărei luni din cele 6 luni consecutive alese pentru stabilirea bazei de calcul al pensiei, conform prevederilor legale care reglementează salarizarea personalului militar de la acea dată, respectiv Legea-cadru nr. 153/2017.

51. Faptul că baza de calcul al pensiei contestatorului a rămas neschimbată este justificat de aplicarea dispozițiilor art. 38 alin. (6) din Legea-cadru nr. 153/2017, în sensul că, începând cu data de 1 ianuarie 2018, drepturile salariale ale procurorilor militari, inclusiv ale apelantului-contestator, nu au mai fost calculate în raport cu valoarea de referință sectorială, fiind limitate la indemnizațiile de încadrare lunară prevăzute pentru anul 2022. În consecință, actualizarea la data deschiderii dreptului de pensie a salariilor brute realizate de apelantul-contestator în perioada iulie-decembrie 2017, în conformitate cu prevederile art. 28 alin. (1) din Legea nr. 223/2015, a însemnat, în fapt, limitarea acestora în raport cu dispozițiile de salarizare aplicabile pentru 2022.

52. După comunicarea raportului, în condițiile art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, părțile au depus, în termen legal, puncte de vedere asupra chestiunii de drept, în sensul respingerii, ca inadmisibilă, a sesizării.

VI. Punctul de vedere al completului de judecată care a formulat sesizarea cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

53. Completul de judecată investit cu soluționarea apelului în Dosarul nr. 3.817/62/2018 a reținut că dispozițiile legale invocate ar trebui interpretate în sensul că operațiunea de actualizare a bazei de calcul al pensiei la data deschiderii drepturilor de pensie, prevăzută în partea introductivă a art. 28 alin. (1), coroborat cu art. 60 din Legea nr. 223/2015, trebuie raportată la art. 38 alin. (6) din Legea-cadru nr. 153/2017, și nu poate fi raportată exclusiv la media soldelor/salariilor lunare brute realizate la funcția de bază în cele 6 luni consecutive la alegerea persoanelor îndreptățite din ultimii 5 ani de activitate.

54. Baza de calcul al pensiei este raportată la prevederile legale din domeniul salarizării, în vigoare la data la care drepturile de pensie au fost deschise. Aceste prevederi erau cuprinse la data deschiderii dreptului de pensie al contestatorului - 1 iulie 2018 - în Legea-cadru nr. 153/2017. Art. 38 alin. (6) din acest act normativ prevede că: "În situația în care, începând cu 1 ianuarie 2018, salariile de bază, soldele de funcție/salariile de funcție, indemnizațiile de încadrare sunt mai mari decât cele stabilite potrivit prezentei legi pentru anul 2022 sau devin ulterior mai mari ca urmare a majorărilor salariale reglementate, se acordă cele stabilite pentru anul 2022."

55. În speță, baza de calcul aleasă de contestator a depășit indemnizațiile de încadrare lunară prevăzute pentru anul 2022 pentru un procuror militar în funcție, motiv pentru care ea a fost limitată la aceste indemnizații, care reprezintă, în același timp, venitul net obținut de contestator începând cu 1 ianuarie 2018, în aplicarea art. 38 alin. (6) din Legea-cadru nr. 153/2017.

56. Prin urmare, actualizarea bazei de calcul al pensiei la data deschiderii drepturilor de pensie, începând cu data de 1 ianuarie 2018, poate semnifica diminuarea bazei de calcul alese de viitorul pensionar militar,

pentru cele 6 luni consecutive din ultimii 5 ani de activitate, în ipoteza în care aceasta depășește soldele de funcție stabilite de Legea-cadru nr. 153/2017 pentru anul 2022.

57. Această interpretare este în acord cu principiul aplicării imediate a legii noi, de natură a înlătura orice inexactitate privind modul de stabilire a bazei de calcul al pensiei pentru viitor.

VII. Jurisprudența instanțelor naționale în materie

58. La solicitarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, instanțele naționale au comunicat opinii teoretice ale magistraților asupra chestiunii de drept supuse dezlegării, dar nu au identificat hotărâri judecătorești în materie.

59. Din relațiile transmise a rezultat existența a două puncte de vedere diferite referitoare la actualizarea bazei de calcul al pensiei, la care face referire art. 28 alin. (1) din Legea nr. 223/2015.

60. Astfel, în opinia majoritară instanțele au apreciat că dispozițiile legale invocate ar trebui interpretate în sensul că operațiunea de actualizare a bazei de calcul al pensiei la data deschiderii drepturilor de pensie, prevăzută în partea introductivă a art. 28 alin. (1) din Legea nr. 223/2015, coroborat cu art. 60 din aceeași lege, trebuie raportată la art. 38 alin. (6) din Legea-cadru nr. 153/2017, iar nu exclusiv la media soldelor/salariilor lunare brute realizate la funcția de bază în cele 6 luni consecutive la alegerea persoanelor îndreptățite din ultimii 5 ani de activitate.

61. Baza de calcul al pensiei este raportată la prevederile legale din domeniul salarizării, în vigoare la data la care drepturile de pensie au fost deschise. Aceste prevederi erau cuprinse la data deschiderii dreptului de pensie al contestatorului - 1 iulie 2018 - în Legea-cadru nr. 153/2017. Față de prevederile art. 38 alin. (6) din acest act normativ, actualizarea bazei de calcul al pensiei la data deschiderii drepturilor de pensie, începând cu data de 1 ianuarie 2018, poate semnifica diminuarea bazei de calcul alese de viitorul pensionar militar, pentru cele 6 luni consecutive din ultimii 5 ani de activitate, în ipoteza în care aceasta depășește soldele de funcție stabilite de Legea-cadru nr. 153/2017 pentru anul 2022.

62. Într-o altă opinie, singulară, s-a considerat că actualizarea bazei de calcul al pensiei la care face referire art. 28 alin. (1) din Legea nr. 223/2015, cu luarea în considerare a art. 60 din același text de lege, nu trebuie raportată la art. 38 alin. (6) din Legea-cadru nr. 153/2017, întrucât aceasta se referă strict la salarizare, iar nu și la dreptul la pensie, reglementat de Legea nr. 223/2015. De asemenea, a fost exprimată opinia că nu există nicio neconcordanță între art. 28 și 60 din Legea nr. 223/2015, întrucât la reglementarea bazei de calcul al pensiilor militare legiuitorul a pornit de la premisa că soldele/salariile lunare brute realizate la funcția de bază ale persoanelor prevăzute la art. 3 lit. a)-c) din Legea nr. 223/2015 au cunoscut o creștere succesivă, și nu o diminuare, tocmai de aceea a prevăzut că media celor 6 luni alese se va actualiza la data deschiderii dreptului de pensie. Ca urmare a modificărilor succesive ale legii, s-a modificat conținutul soldei/salariului lunar de bază al funcției, dar niciodată cuantumul acestora nu s-a micșorat ca urmare a recalculării, ci, eventual, suma în plus existentă la data recalculării a fost acordată sub formă de sumă compensatorie, inclusă în salariul lunar brut realizat. În raport cu dispozițiile art. 38 alin. (6)¹ din Legea-cadru nr. 153/2017 și ale art. 28 alin. (1) din Legea nr. 223/2015, practic, nu este posibil ca baza de calcul al pensiei să fie mai mică decât media drepturilor din cele 6 luni alese, care intră în baza de calcul al pensiei militare de stat, ci va fi cel puțin egală cu aceasta, astfel încât nu există nicio necorelare între art. 28 alin. (1) și art. 60 din Legea nr. 223/2015.

63. Ministerul Public - Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că la nivelul Secției judiciare - Serviciul judiciar civil nu se verifică, în prezent, practică judiciară în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii în problema de drept ce formează obiectul sesizării.

VIII. Jurisprudența Curții Constituționale

64. Din verificările efectuate rezultă că instanța de contencios constituțional s-a pronunțat, în repetate rânduri, asupra constituționalității dispozițiilor art. 28 alin. (1) și ale art. 60 din Legea nr. 223/2015.

65. Astfel, respingând excepțiile de constituționalitate invocate, Curtea Constituțională a reținut, prin Decizia nr. 852 din 12 decembrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 253 din 27 martie 2020, următoarele:

"22. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că autorii acesteia critică dispozițiile art. 28 alin. (1) și (10) din Legea nr. 223/2015, întrucât, prin exercitarea dreptului de a opta pentru perioada de activitate în care au realizat soldele/salariile lunare brute realizate la funcția de bază în raport cu media cărora se stabilește baza de calcul al pensiei, le-a rezultat un quantum al pensiei mai mic decât cel obținut de alți militari având aceleași funcții și grade.

23. Analizând aceste dispoziții de lege, Curtea, prin Decizia nr. 244 din 16 aprilie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 610 din 24 iulie 2019, paragrafele 15 și 16, a reținut că art. 28 alin. (1) din Legea nr. 223/2015 instituie pentru militari/polițiști/funcționari publici cu statut special o normă de favoare în raport cu alte categorii de pensionari în ceea ce privește stabilirea pensiei, anume aceea de a-și putea alege perioada de 6 luni consecutive din ultimii 5 ani de activitate în raport cu care se calculează media soldelor/salariilor lunare brute realizate la funcția de bază, medie ce reprezintă baza de calcul al pensiei. Potrivit textului de lege criticat, dreptul de opțiune se poate exercita o singură dată. Având în vedere că dreptul de opțiune în vederea stabilirii bazei de calcul al pensiei are la bază o normă de favoare, Curtea a considerat că legiuitorul este liber să stabilească condițiile exercitării acestui drept, impunând unele limite, așa cum este și cea prevăzută de art. 28 alin. (10) din Legea nr. 223/2015.

24. În prezenta cauză, Curtea observă că pretinsa discriminare și încălcarea dreptului de proprietate, invocate de autorii excepției, nu vizează aspecte intrinseci dispozițiilor de lege criticate, ci sunt rezultatul unor alegeri mai puțin favorabile, ce decurg din lipsa de cunoaștere a legii, despre care aceștia afirmă că nu este clară. Or, Curtea constată că normele de lege pe care autorii excepției arată că nu le cunosc sunt, în realitate, actele normative referitoare la salarizare ce le-au fost aplicabile în timpul desfășurării activității profesionale, dar acestea nu constituie obiectul excepției de neconstituționalitate, astfel că instanța de contencios constituțional nu le poate analiza."

66. De asemenea, prin Decizia nr. 784 din 29 noiembrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 349 din 7 mai 2019, Curtea a reținut că:

"91. (...) dispozițiile art. 28 alin. (2)-(3) din Legea nr. 223/2015, criticate de autorii excepției, nu sunt decât reflectarea regimului distinct al pensiei reglementate de art. 19 din Legea nr. 223/2015, în ceea ce privește baza de calcul folosită pentru stabilirea pensiei. În plus, Curtea constată că data la care se face actualizarea bazei de calcul al pensiei este aceeași pentru pensiile reglementate, cu titlu general, în art. 16 și pentru cele reglementate în art. 19 din Legea nr. 223/2015, respectiv cea a deschiderii dreptului la pensie. Faptul că funcția și gradul profesional, prin raportare la care se face actualizarea, sunt cele

deținute la data trecerii în rezervă/încetării raportului de serviciu este o măsură obiectivă și rezonabilă, iar nu discriminatorie.

92. În continuare, Curtea observă că autorii pretind că expresiile actualizate și actualizarea din conținutul art. 28 alin. (1)-(3) din Legea nr. 223/2015 încalcă exigențele de claritate a legii impuse de dispozițiile art. 1 alin. (3) din Constituție. Curtea reține că absența unei definiții nu reprezintă, în mod necesar, un impediment pentru destinatarii legii de a-și adapta conduita la prescripțiile acesteia. Într-adevăr, așa cum a subliniat Curtea Constituțională, urmând jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, de exemplu, în Decizia nr. 405 din 15 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 517 din 8 iulie 2016, nevoia de elucidare a punctelor neclare și de adaptare la circumstanțele schimbătoare va exista întotdeauna. Deși certitudinea în redactarea unei legi este un lucru dorit, aceasta ar putea antrena o rigiditate excesivă, or, legea trebuie să fie capabilă să se adapteze schimbărilor de situație. Rolul decizional conferit instanțelor urmărește tocmai înlăturarea dubiilor ce persistă cu ocazia interpretării normelor. Ca atare, soluționarea pretenției neclarității a expresiilor indicate de către autori reprezintă un atribut al puterii judecătorești, astfel încât critica formulată din perspectiva art. 1 alin. (3) din Constituție nu poate fi primită."

67. Prin Decizia nr. 863 din 17 decembrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 644 din 22 iulie 2020, s-a reținut că:

"117. Evident, ca urmare a procesului de recalculare a pensiilor, pot rezulta diferențe între, pe de o parte, quantumul pensiei aflate în plată și, pe de altă parte, quantumul pensiei astfel recalculate, dar aceste diferențe sunt inerente procesului de reintroducere a pensiilor de serviciu. Acestea sunt generate de modalitatea diferită de calcul al unei pensii de serviciu și al unei pensii contributive, care reflectă deosebirea de natură dintre cele două tipuri de pensii. Astfel, quantumul pensiei de serviciu reglementate de Legea nr. 223/2015 se determină ca procent dintr-o sumă - 65% din baza de calcul, în vreme ce quantumul pensiilor contributive se determină într-un mod fundamental diferit, mai exact potrivit art. 94 alin. (1) din Legea nr. 263/2010, respectiv «Quantumul pensiei se determină prin înmulțirea punctajului mediu anual realizat de asigurat cu valoarea unui punct de pensie». În vreme ce, în cazul pensiilor contributive, noțiunea de punctaj mediu anual exprimă ideea că pensia va avea un quantum care va reflecta nivelul stagiilor de cotizare, care este de minimum 30 ani, quantumul pensiilor de serviciu va reflecta, într-o măsură mult mai mare, nivelul veniturilor pe care beneficiarul acesteia le are la data pensionării.

118. Prin urmare, eventualele diferențe negative apărute ca urmare a recalculării nu reprezintă o consecință a unor norme presupus arbitrare, ci sunt consecințe inevitabile ale implementării deciziei legiuitorului de a reinstitui pensiile de serviciu pentru militarii, polițiștii și funcționarii publici cu statut special, soluție care, așa cum s-a menționat anterior, este legitimă și constituțională."

68. Totodată, prin Decizia nr. 849 din 12 decembrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 206 din 13 martie 2020, instanța de contencios constituțional a reținut că:

"26. Referitor la critica prevederilor art. 60 din Legea nr. 223/2015, modificate prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 59/2017, care nu mai prevăd actualizarea pensiilor de serviciu, Curtea observă că, potrivit acestor dispoziții de lege, pensia militară de stat netă nu poate fi mai mare decât media soldelor/salariilor lunare nete corespunzătoare soldelor/salariilor lunare brute cuprinse în baza de calcul al pensiei. Curtea reține că această reglementare este în acord cu dispozițiile art. 47 alin. (2) din Constituție, potrivit cărora cetățenii au dreptul la pensie și la alte drepturi de asigurări sociale, în condițiile legii. Astfel, legiuitorul este în drept să stabilească conținutul dreptului la pensie și condițiile acordării acestuia, precum și să le modifice în funcție de resursele financiare existente la un anumit

moment (a se vedea, în acest sens, Decizia Curții Constituționale nr. 783 din 29 noiembrie 2018, paragraful 35, precitată). Astfel cum se precizează în nota de fundamentare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 59/2017, măsura eliminării actualizării anuale a pensiilor de serviciu, în raport cu majorarea salariilor personalului aflat în activitate, a fost instituită, în vederea evitării unei grave atingeri aduse principiilor echității și egalității de tratament între asigurații sistemului de pensii, dar și pentru evitarea unor cheltuieli semnificative din bugetul de stat. De asemenea, Curtea precizează că actualizarea pensiilor de serviciu constituie o măsură a cărei instituire sau eliminare se înscrie în marja de apreciere a legiuitorului, fără a reprezenta un drept câștigat. În aceste condiții, Curtea constată că eliminarea regulii actualizării pensiilor militare de stat nu poate fi privită ca generând un tratament discriminatoriu, de vreme ce aceasta vizează în mod nediferențiat toate persoanele beneficiare ale acestor pensii."

IX. Raportul asupra chestiunii de drept

69. Prin raportul întocmit, conform art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă, judecătorii-raportori au apreciat, asupra fondului sesizării, că baza de calcul folosită pentru stabilirea pensiei militare de stat este media soldelor/salariilor lunare brute realizate la funcția de bază în 6 luni consecutive din ultimii 5 ani de activitate în calitate de militar/polițist/funcționar public cu statut special, actualizate, prin transpunerea fiecărui element component al soldei/salariului lunar brut realizat la funcția de bază, stabilit potrivit legilor de salarizare în vigoare la data deschiderii drepturilor de pensie, fără a se face distincție după cum acest quantum brut actualizat este mai mare sau mai mic față de cel al soldelor/salariilor lunare brute realizate în perioada aleasă de viitorul pensionar, ceea ce poate semnifica inclusiv diminuarea bazei de calcul alese, în măsura în care, la data deschiderii drepturilor de pensie, acestuia îi sunt aplicabile dispozițiile art. 38 alin. (6) din Legea-cadru nr. 153/2017.

70. De asemenea, pensia militară de stat netă, calculată conform art. 3 lit. m) din Legea nr. 223/2015, după deducerea impozitului pe venit, potrivit legislației în vigoare, este plafonată la quantumul mediei soldelor/salariilor lunare nete corespunzătoare soldelor/salariilor lunare brute cuprinse în baza de calcul al pensiei, deja actualizate, conform art. 28 alin. (1), la data deschiderii dreptului de pensie.

X. Înalta Curte de Casație și Justiție

71. Examinând sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, raportul întocmit de judecătorii-raportori și chestiunea de drept ce se solicită a fi dezlegată, constată următoarele:

Asupra admisibilității sesizării

72. Potrivit dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, "Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constată că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată".

73. Conform art. 520 alin. (1) și (2) din același normativ, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție se face de către completul de judecată după debateri contradictorii, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 519, prin încheiere care nu este supusă niciunei căi de atac. Dacă prin încheiere se dispune sesizarea, aceasta va cuprinde motivele care susțin admisibilitatea sesizării potrivit dispozițiilor

art. 519, punctul de vedere al completului de judecată și al părților, iar cauza va fi suspendată până la pronunțarea hotărârii prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept.

74. Din cuprinsul prevederilor legale enunțate anterior se desprind condițiile de admisibilitate pentru declanșarea procedurii de sesizare în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, condiții care trebuie să fie întrunite în mod cumulativ, după cum urmează: existența unei cauze aflate în curs de judecată; instanța care sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție să judece cauza în ultimă instanță; cauza care face obiectul judecării să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului investit să soluționeze cauza în ultimă instanță; soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată să depindă de chestiunea de drept a cărei lămurire se cere; chestiunea de drept a cărei lămurire se cere să fie nouă; chestiunea să fie o veritabilă problemă de drept și să nu fi făcut obiectul statuării Înaltei Curți de Casație și Justiție și nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

75. Procedând la analiza asupra admisibilității sesizării, se constată că, prin cererea de chemare în judecată cu care a fost investită instanța de trimitere, s-a solicitat anularea unei hotărâri emise de Comisia de Contestații și a unei decizii de pensie emise de Casa de Pensii Sectorială a Ministerului Apărării Naționale, acest litigiu de asigurări sociale fiind judecat de curtea de apel în ultimă instanță, potrivit dispozițiilor art. 96 pct. 2 și ale art. 634 alin. (1) pct. 4 din Codul de procedură civilă, raportat la art. 155 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 și art. 103 din Legea nr. 223/2015.

76. Totodată, este îndeplinită cerința ca problema de drept să fie nouă și asupra chestiunii de drept să nu se fi pronunțat Înalta Curte de Casație și Justiție și nici să facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, în contextul în care nu există sesizări pentru dezlegarea unei chestiuni de drept sau a unui recurs în interesul legii, pe rol sau soluționate care să privească interpretarea art. 28 alin. (1) din Legea nr. 223/2015, prin raportare la art. 60 din aceeași lege și la art. 38 alin. (6) din Legea-cadru nr. 153/2017, în modalitatea din prezenta cerere de sesizare.

77. De asemenea, soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată depinde de chestiunea de drept a cărei lămurire se cere, întrucât litigiul în cadrul căruia s-a dispus sesizarea pendinte vizează o cerere prin care contestatorul a solicitat, în contradictoriu cu intimatele, ca la stabilirea bazei de calcul al pensiei să se valorifice media veniturilor salariale din intervalul iulie-decembrie 2017, pentru care a optat odată cu depunerea cererii de pensionare, și valoarea de referință sectorială de 463,5 lei, stabilită prin art. 4 din Ordinul nr. 1.549 din 24 iulie 2018 al procurorului general al Parchetului xxx, corespunzătoare aceleiași perioade alese.

78. Așa cum a reținut și instanța de fond, din analiza situației soldelor/salariilor lunare brute realizate la funcția de bază din care se constituie baza de calcul folosită pentru stabilirea pensiei militare, care reflectă aceste sume pentru perioada aleasă de contestator (iulie 2017 - decembrie 2017), rezultă că sumele menționate corespund unei valori mai mici de referință sectorială, de 445 lei, iar nu de 463,5 lei, așa cum pretinde contestatorul a se lua în considerare conform fluturașilor de salariu anexați la cererea de chemare în judecată sau Adresei emise la data de 20 ianuarie 2019 de U.M. 02520 București, ulterior datei înregistrării dosarului de pensionare (31 iulie 2018) și datei emiterii deciziei de pensionare contestate (1 august 2018).

79. Cu toate acestea, se observă că sesizarea instanței de trimitere vizează o chestiune de drept de care depinde soluționarea cauzei în condițiile în care, așa cum susțin chiar intimatele, indiferent de calculul drepturilor salariale prin raportare la un anumit quantum al valorii de referință sectorială de 445 lei ori 463,5 lei, baza de calcul al pensiei a rămas neschimbată, justificat de aplicarea dispozițiilor art. 38 alin. (6) din Legea-cadru nr. 153/2017, în sensul că începând cu data de 1 ianuarie 2018 drepturile salariale

ale categoriei profesionale din care face parte reclamantul nu au mai fost calculate în raport cu valoarea de referință sectorială, fiind plafonate la indemnizațiile de încadrare lunară prevăzute pentru anul 2022.

80. Or, prin cererea de apel s-a arătat că actualizarea la data deschiderii drepturilor de pensie a soldelor/salariilor lunare brute realizate în sensul luării în considerare exclusiv a ultimului salariu net ar anihila orice beneficiu ar obține solicitantul de pensie prin exercitarea dreptului la alegerea celor 6 luni consecutive din ultimii 5 ani de activitate, dat fiind că astfel baza de calcul va fi raportată întotdeauna de intimită doar la venitul din luna trecerii în rezervă, iar art. 60 din Legea nr. 223/2015 nu instituie o astfel de limitare, acest text plafonând pensia netă strict la nivelul mediei veniturilor salariale nete cuprinse în baza de calcul al pensiei, și nu la cel al ultimului salariu net de la data deschiderii drepturilor de pensie (care, în speță, este mai mic decât media veniturilor din cele 6 luni alese de contestator).

81. În atare condiții, interpretarea dispozițiilor art. 28 alin. (1) din Legea nr. 223/2015, referitoare la baza de calcul folosită pentru stabilirea pensiei militare de stat prin prisma art. 60 din aceeași lege și prin raportare la art. 38 alin. (6) din Legea-cadru nr. 153/2017, se impune a fi făcută cu ocazia pronunțării soluției în cauză, sesizarea de față având legătură cu soluționarea litigiului pendinte.

82. De asemenea este îndeplinită și cerința caracterului real, veritabil, al problemei de drept deduse dezlegării.

83. Referitor la acest aspect s-a statuat în mod constant că în sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție cu procedura pronunțării unei hotărâri prealabile trebuie să fie identificată o problemă de drept care necesită cu pregnanță a fi lămurită, care să prezinte o dificultate suficient de mare, în măsură să reclame intervenția instanței supreme în scopul rezolvării de principiu a chestiunii de drept și a înlăturării oricărei incertitudini care ar putea plana asupra securității raporturilor juridice deduse judecății. În acest sens sunt deciziile Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept nr. 24 din 29 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 820 din 4 noiembrie 2015; nr. 6 din 30 ianuarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 144 din 24 februarie 2017; nr. 10 din 4 aprilie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 393 din 23 mai 2016 etc.

84. Or, din analiza dispozițiilor legale a căror lămurire se solicită se poate observa că există posibilitatea unor interpretări diferite ale acestora, generată de modificările succesive intervenite, precum și de intrarea în vigoare a unei noi legi-cadru de salarizare.

85. Ca atare, procedând la analiza asupra admisibilității sesizării, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept constată că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, întrucât Curtea de Apel Brașov este legal investită cu soluționarea unei cereri de apel, în ultimă instanță, problema de drept este una nouă, dificilă, iar soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată depinde de chestiunea de drept a cărei lămurire se cere.

Asupra fondului sesizării

86. Dispozițiile art. 28 alin. (1) din Legea nr. 223/2015, în vigoare atât la data deschiderii dreptului de pensie al reclamantului, cât și în prezent, sunt următoarele: "Baza de calcul folosită pentru stabilirea pensiei militare de stat este media soldelor/salariilor lunare brute realizate la funcția de bază în 6 luni consecutive, din ultimii 5 ani de activitate în calitate de militar/polițist/funcționar public cu statut special,

actualizate la data deschiderii drepturilor de pensie, la alegerea persoanelor prevăzute la art. 3 lit. a)-c). (...)", în care nu se includ anumite drepturi salariale, enumerate în mod expres în continuare.

87. Legiuitorul a instituit o normă de favoare în beneficiul categoriei profesionale ale cărei drepturi sunt reglementate prin acest act normativ, în sensul prevederii posibilității ca viitorul pensionar să își aleagă perioada din ultimii 5 ani de activitate, pentru ca media soldelor/salariilor lunare brute realizate la funcția de bază în 6 luni consecutive din această perioadă să constituie punctul de plecare al bazei de calcul al pensiei, însă, prin același text de lege, a prevăzut și o condiție, respectiv cea a actualizării cuantumului soldelor/salariilor brute din perioada aleasă în raport cu soldele/salariile brute avute la data când s-a născut dreptul de pensie.

88. Potrivit Dicționarului explicativ al limbii române, noțiunea de "actualizare" înseamnă "a face ca ceva să devină actual", "a aduce în prezent", "a face să corespundă cerințelor prezentului" (Dicționarul explicativ al limbii române, Academia Română, Ed. Univers Enciclopedic, 2016) și nu este neapărat sinonimă cu noțiunea de majorare.

89. Prin aplicarea regulilor de interpretare gramaticală, ținând seama de sintaxa și morfologia propoziției, de semantica termenilor sau expresiilor utilizate în textul interpretat, de semnele de punctuație și ortografie, rezultă că baza de calcul al pensiei se determină ca medie a soldelor/salariilor lunare brute realizate la funcția de bază în 6 luni consecutive, din ultimii 5 ani de activitate, deja actualizate prin transpunerea, la data deschiderii drepturilor de pensie, a fiecărui element component al soldei lunare brute realizate la funcția de bază prin raportare la cuantumul de la data deschiderii dreptului de pensie, și nu ca medie a soldelor/salariilor lunare brute efectiv încasate, realizate la funcția de bază în 6 luni consecutive, medie care ar urma apoi să fie actualizată la data deschiderii drepturilor de pensie.

90. Această concluzie rezultă și din aplicarea argumentului reducerii la absurd - *reductio ad absurdum* -, potrivit căruia o anumită soluție este admisibilă rațional, pentru că o soluție contrară ar fi inadmisibilă, inacceptabilă, absurdă. Or, fiecare soldă/salariu lunar brut din cele 6 alese de beneficiarul pensiei militare poate fi transpusă prin actualizarea elementelor componente prin raportare la cuantumul acestora de la data deschiderii drepturilor de pensie, pe când o medie a acestora nu poate avea un asemenea corespondent, nefiind în discuție, spre exemplu, o actualizare în funcție de indicii de inflație, ci o actualizare în funcție de elementele soldelor/salariilor lunare brute realizate la funcția de bază de la data deschiderii dreptului de pensie.

91. O dovadă că operațiunea de actualizare avută în vedere de art. 28 alin. (1) din Legea nr. 223/2015 presupune transpunerea, la data deschiderii drepturilor de pensie, a fiecărui element component al soldei lunare brute realizate la funcția de bază, astfel cum a fost identificat în statele de plată ale fiecărei luni din cele 6 luni consecutive alese pentru stabilirea bazei de calcul al pensiei, conform prevederilor legale care reglementează salarizarea personalului militar de la data deschiderii drepturilor de pensie, sunt ordinele emise în aplicarea acestei legi.

92. Astfel, după intrarea în vigoare a Legii nr. 223/2015, a fost adoptat Ordinul nr. 31/M.25/999/8.148/237/259/221/2016 al ministrului afacerilor interne, al ministrului apărării naționale, al ministrului justiției, al directorului Serviciului Român de Informații, al directorului Serviciului de Informații Externe, al directorului Serviciului de Telecomunicații Speciale și al directorului Serviciului de Protecție și Pază pentru aprobarea procedurilor de recalculare și de actualizare a pensiilor militare de stat, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 214 din 23 martie 2016.

93. Relevanță pentru dezlegarea problemei de drept în discuție o au prevederile art. 11 din anexa nr. 1 a acestui ordin, potrivit căror: "Baza de calcul folosită la recalcularea pensiilor militare de stat este cea prevăzută la art. 28 din Legea nr. 223/2015, cu modificările și completările ulterioare, constituită din soldele/salariile lunare brute realizate la funcția de bază în 6 luni consecutive, din ultimii 5 ani de activitate în calitate de militar/polițist/funcționar public cu statut special, actualizată conform prevederilor legale care reglementează salarizarea militarilor, polițiștilor și funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare la data intrării în vigoare a Legii nr. 223/2015, cu modificările și completările ulterioare (...)."

94. În continuare, pentru fiecare dintre elementele acestei baze de calcul, respectiv: a) soldele/salariile de funcție; b) soldele de grad/salariile gradului profesional deținut; c) gradațiile; d) soldele/salariile/indemnizațiile de comandă/conducere; e) solda/salariul de merit; f) indemnizația de dispozitiv/sporul pentru misiune permanentă; g) sumele reprezentând alte elemente salariale, se identifică în concret modul cum se face această actualizare.

95. Spre exemplu, potrivit art. 12 alin. (1) "Actualizarea soldei/salariului de funcție se efectuează în conformitate cu actele normative consecutive care au reglementat stabilirea funcțiilor în instituțiile de apărare națională, ordine publică și securitate națională, prin stabilirea evoluției succesive a sumelor/claselor de salarizare/coeficienților de ierarhizare până la data de 1 ianuarie 2016, respectiv prin echivalarea funcțiilor pe baza elementelor specifice reprezentate de suma/clasa de salarizare/coeficientul de ierarhizare, denumirea funcției, gradul militar/profesional al funcției, nivelul studiilor cu funcții în plată la data de 1 ianuarie 2016", iar conform alin. (2) "Actualizarea soldei/salariului de funcție prin stabilirea evoluției succesive a sumelor/claselor de salarizare/coeficienților de ierarhizare prevăzute de actele normative consecutive în vigoare la data la care a fost acordat dreptul până la data de 1 ianuarie 2016 se face prin identificarea soldei/salariului de funcție realizat în fiecare lună din cele 6 luni consecutive din documentele de plată ale acestora și utilizarea sumelor/claselor de salarizare/coeficienților de ierarhizare, după caz, transpuse la nivelul prevăzut de legislația în domeniul salarizării aplicabilă la data de 1 ianuarie 2016".

96. De asemenea art. 13 alin. (1) prevede că "În vederea actualizării soldelor de grad/salariilor gradelor profesionale deținute se utilizează suma/clasa de salarizare/coeficientul de ierarhizare, după caz, avută/avut în cele 6 luni consecutive, identificate în documentele de plată ale acestora, care se transpun la nivelul soldei de grad/salariului gradului profesional aflat în plată conform legislației aplicabile la data de 1 ianuarie 2016, potrivit gradului militar/profesional corespondent/echivalent", iar conform art. 14 alin. (1) "În vederea actualizării cuantumului gradațiilor se utilizează numărul de gradații avut în cele 6 luni consecutive, identificat în documentele de plată, care se transpune la nivelul cuantumului gradațiilor aflat în plată conform legislației aplicabile la data de 1 ianuarie 2016".

97. Deși aceste reglementări fac referire la transpunerea elementelor salariale la nivelul prevăzut de legislația în domeniul salarizării aplicabilă la data de 1 ianuarie 2016, trebuie menționat că ordinul anterior menționat a fost emis în temeiul art. 109 alin. (7) și al art. 110 alin. (8) din Legea nr. 223/2015 și viza procedura de transformare a pensiilor deja stabilite în pensii militare de stat cu consecința recalculării, "în raport cu vechimea valorificată prin ultima decizie de pensie și baza de calcul stabilită conform prevederilor art. 28, actualizată conform prevederilor legale care reglementează salarizarea militarilor, polițiștilor și funcționarilor publici cu statut special la data intrării în vigoare a legii".

98. Raționamentul este pe deplin valabil și se aplică mutatis mutandis și în ceea ce privește stabilirea bazei de calcul pentru drepturile de pensie deschise ulterior intrării în vigoare a Legii nr. 223/2015, care, potrivit art. 28, se transpun la nivelul prevăzut de legislația în domeniul salarizării aplicabilă la data deschiderii dreptului de pensie.

99. Ca atare, în cadrul operațiunii de actualizare din textul normativ anterior indicat trebuie identificate actele normative care reglementează materia salarizării la data deschiderii dreptului de pensie al persoanelor care au funcția de bază similară cu cea avută de viitorul pensionar în cele 6 luni alese, potrivit legii.

100. În speța de față, dreptul de pensie fiind deschis conform art. 63 din Legea nr. 223/2015, în anul 2018 erau incidente dispozițiile art. 1 alin. (3) din Legea-cadru nr. 153/2017, potrivit căreia "(...) drepturile salariale ale personalului prevăzut la alin. (1) sunt și rămân, în mod exclusiv, cele prevăzute în prezenta lege".

101. Or, în condițiile în care salariul, în ultimele luni de activitate - deci inclusiv la data deschiderii dreptului de pensie -, era stabilit potrivit art. 38 alin. (6) din Legea-cadru nr. 153/2017, conform căruia "în situația în care, începând cu 1 ianuarie 2018, salariile de bază, soldele de funcție/salariile de funcție, indemnizațiile de încadrare sunt mai mari decât cele stabilite potrivit prezentei legi pentru anul 2022 sau devin ulterior mai mari ca urmare a majorărilor salariale reglementate, se acordă cele stabilite pentru anul 2022", baza de calcul al pensiei se va raporta la media veniturilor brute astfel calculate.

102. Sub acest aspect se poate observa că actul normativ este clar, nefăcându-se distincție asupra situațiilor în care cuantumul mediei soldelor/salariilor lunare brute realizate la funcția de bază, în perioada aleasă de viitorul pensionar, în 6 luni consecutive, din ultimii 5 ani de activitate în calitate de militar/polițist/funcționar public cu statut special era mai mare decât media soldelor/salariilor lunare brute la data deschiderii drepturilor de pensie, aceasta ținând de opțiunea legiuitorului, în virtutea art. 126 alin. (2) din Constituția României.

103. Astfel, așa cum s-a arătat anterior în cadrul capitolului ce vizează analiza jurisprudenței Curții Constituționale, instanța de contencios constituțional s-a pronunțat, în repetate rânduri, asupra constituționalității dispozițiilor art. 28 alin. (1) și ale art. 60 din Legea nr. 223/2015.

104. Prin considerentele Deciziei nr. 852 din 12 decembrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 253 din 27 martie 2020, și ale Deciziei nr. 244 din 16 aprilie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 610 din 24 iulie 2019, Curtea a arătat că: "23. (...) art. 28 alin. (1) din Legea nr. 223/2015 instituie pentru militari/polițiști/funcționari publici cu statut special o normă de favoare în raport cu alte categorii de pensionari în ceea ce privește stabilirea pensiei, anume aceea de a-și putea alege perioada de 6 luni consecutive din ultimii 5 ani de activitate în raport cu care se calculează media soldelor/salariilor lunare brute realizate la funcția de bază, medie ce reprezintă baza de calcul al pensiei. (...) Având în vedere că dreptul de opțiune în vederea stabilirii bazei de calcul al pensiei are la bază o normă de favoare, Curtea a considerat că legiuitorul este liber să stabilească condițiile exercitării acestui drept, impunând unele limite, așa cum este și cea prevăzută de art. 28 alin. (10) din Legea nr. 223/2015."

105. În acest mod, se răspunde unei alte întrebări puse de instanța de trimitere, respectiv aceea a relevanței beneficiului acordat de lege, a alegerii de către titular a veniturilor realizate în 6 luni consecutive din ultimii 5 ani de activitate, din moment ce această bază este plafonată la veniturile în plată la data deschiderii dreptului de pensie.

106. Prin această normă de "favoare", așa cum a statuat instanța de contencios constituțional, viitorul pensionar are dreptul de a alege o perioadă în care a beneficiat de elemente componente ale soldei/salariului lunar brut în plus față de cele realizate la data deschiderii dreptului de pensie și, chiar dacă nu le mai deține la data pensionării, are dreptul ca în baza de calcul al pensiei, în temeiul art. 28, să

fie luată în considerare media soldelor astfel determinate, actualizate, în cuantumul prevăzut pentru o persoană cu aceeași funcție aflată în activitate.

107. Acolo unde legiuitorul a dorit a da posibilitatea viitorilor pensionari de a alege între cele două cunanturi, respectiv media soldelor/salariilor lunare brute realizate la funcția de bază în perioada aleasă de viitorul pensionar, în 6 luni consecutive, din ultimii 5 ani de activitate în calitate de militar/polițist/funcționar public cu statut special și media soldelor/salariilor lunare brute actualizate la data deschiderii drepturilor de pensie, a făcut-o în mod expres, această situație nefiind însă întâlnită în forma actuală a art. 28 din Legea nr. 223/2015.

108. Astfel, cu titlu de exemplu, se observă că pentru personalul aflat în misiune permanentă în străinătate, în forma inițială a acestei legi, art. 28 avea următorul cuprins: "(1) Baza de calcul folosită pentru stabilirea pensiei militare de stat este media tuturor veniturilor brute realizate în 6 luni consecutive, din ultimii 5 ani de activitate, actualizate la data deschiderii drepturilor de pensie, la alegerea persoanelor prevăzute la art. 3 lit. a)-c). (...) (2) Pentru militarii, polițiștii și funcționarii publici cu statut special pensionați în condițiile art. 19, 26 și 38, baza de calcul utilizată pentru stabilirea pensiei militare de stat este cea prevăzută la alin. (1), actualizată la data deschiderii dreptului la pensie. (3) Actualizarea prevăzută la alin. (2) se face la deschiderea drepturilor de pensii ca urmare a majorării soldei de funcție/salariului de funcție și soldei de grad/salariului gradului profesional, deținute la data trecerii în rezervă/încetării raporturilor de serviciu. () (5) În situația în care baza de calcul stabilită potrivit alin. (3) este mai mică decât cea stabilită potrivit alin. (1), personalul aflat în misiune permanentă în străinătate poate opta pentru situația cea mai avantajoasă. ()"

109. Concluzia care se desprinde din cele arătate anterior este aceea că baza de calcul folosită pentru stabilirea pensiei militare de stat, astfel cum este definită de art. 28 din Legea nr. 223/2015, este media soldelor/salariilor lunare brute realizate la funcția de bază în 6 luni consecutive, din ultimii 5 ani de activitate în calitate de militar/polițist/funcționar public cu statut special, actualizate, prin transpunerea fiecărui element component al soldei/salariului lunar brut realizat la funcția de bază, la data deschiderii drepturilor de pensie, fără a se face distincție după cum acest cuantum brut este mai mare sau mai mic la data deschiderii drepturilor de pensie față de perioada aleasă de viitorul pensionar.

110. Pentru a răspunde punctual întrebării instanței de trimitere, aceasta poate semnifica inclusiv diminuarea bazei de calcul alese de viitorul pensionar militar, pentru cele 6 luni consecutive, din ultimii 5 ani de activitate, care este însă o situație de excepție, și nu regula în materia salarizării potrivit Legii-cadru nr. 153/2017, ce a prevăzut, în general, majorări salariale.

111. Astfel, în ceea ce privește aplicarea acestei legi, art. 38 a instituit o serie de reguli, stipulând că prevederile legii se aplică etapizat, începând cu data de 1 iulie 2017, când se mențin în plată la nivelul acordat pentru luna iunie 2017, până la 31 decembrie 2017, cuantumul brut al salariilor de bază, soldelor de funcție/salariilor de funcție și indemnizațiilor de încadrare, precum și cuantumul sporurilor, indemnizațiilor, compensațiilor, primelor și al celorlalte elemente ale sistemului de salarizare care fac parte, potrivit legii, din salariul brut lunar, indemnizația brută de încadrare, solda lunară de care beneficiază personalul plătit din fonduri publice, în măsura în care personalul ocupă aceeași funcție și își desfășoară activitatea în aceleași condiții.

112. Conform art. 38 alin. (3) din acest act normativ, "Începând cu data de 1 ianuarie 2018 se acordă următoarele creșteri salariale: a) cuantumul brut al salariilor de bază, soldelor de funcție/salariilor de funcție, indemnizațiilor de încadrare, precum și cuantumul brut al sporurilor, indemnizațiilor, compensațiilor, primelor, premiilor și al celorlalte elemente ale sistemului de salarizare care fac parte, potrivit legii, din salariul lunar brut, indemnizația brută de încadrare, solda lunară/salariul lunar de care

beneficiază personalul plătit din fonduri publice se majorează cu 25% față de nivelul acordat pentru luna decembrie 2017, fără a depăși limita prevăzută la art. 25, în măsura în care personalul respectiv își desfășoară activitatea în aceleași condiții".

113. Legiuitorul a stabilit în mod expres anumite excepții de la aplicarea acestor dispoziții prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 90/2017 privind unele măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene, aprobată cu completări prin Legea nr. 80/2018, cu modificările și completările ulterioare, Ordonanța de urgență nr. 91/2017 pentru modificarea și completarea Legii-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 79/2018, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 41/2018 pentru modificarea și completarea Legii-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 61/2019.

114. De asemenea, conform art. 38 alin. (4) din Legea-cadru nr. 153/2017, "În perioada 2019-2022 se va acorda anual o creștere a salariilor de bază, soldelor de funcție/salariilor de funcție, indemnizațiilor de încadrare, fiecare creștere reprezentând 1/4 din diferența dintre salariul de bază, solda de funcție/salariul de funcție, indemnizația de încadrare prevăzute de lege pentru anul 2022 și cel/cea din luna decembrie 2018. Creșterea respectivă și data de aplicare se stabilesc prin legea anuală a bugetului de stat cu respectarea prevederilor art. 6 lit. h)", o serie de derogări fiind, de asemenea, adoptate de legiuitor prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2018 privind instituirea unor măsuri în domeniul investițiilor publice și a unor măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene, cu modificările și completările ulterioare, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 135/2020 cu privire la rectificarea bugetului de stat pe anul 2020, modificarea unor acte normative și stabilirea unor măsuri bugetare, cu modificările și completările ulterioare, Legea nr. 61/2019 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 41/2018 pentru modificarea și completarea Legii-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, Legea nr. 51/2020 pentru modificarea și completarea Legii-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice și Legea nr. 64/2020 pentru modificarea și completarea Legii-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice etc.

115. Art. 38 alin. (6), care prevede plafonarea salariilor de bază, soldelor de funcție/salariilor de funcție, indemnizațiilor de încadrare astfel majorate, începând cu 1 ianuarie 2018, la nivelul celor stabilite de lege pentru anul 2022, a suferit, de asemenea, modificări prin Legea nr. 79/2018 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 91/2017 pentru modificarea și completarea Legii-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, Legea nr. 287/2018 pentru modificarea și completarea Legii-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, Legea nr. 42/2020 pentru modificarea Legii-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice și Legea nr. 156/2020 pentru modificarea Legii-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice.

116. Cu toate acestea, niciunul dintre actele normative anterior menționate nu au reglementat situația din cazul de față, în care, ca urmare a pronunțării unor hotărâri judecătorești sau emiterii unor acte administrative, s-a procedat la recalcularea în mod retroactiv a drepturilor salariale anterior datei de 1 ianuarie 2018, rezultând o indemnizație mai mare la data de 31 decembrie 2017 față de cea acordată începând cu data de 1 ianuarie 2018, prin aplicarea plafonării la nivelul salariilor de bază, soldelor de funcție/salariilor de funcție, indemnizațiilor de încadrare prevăzute în anexele la lege pentru anul 2022.

117. Or, acolo unde legea nu distinge, nici interpretul nu trebuie să distingă (ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus), cu atât mai mult cu cât este în discuție o zonă normativă specială, cum este cea din domeniul asigurărilor sociale, neputând fi introduse distincții dacă legea nu le încorporează.

118. De asemenea nu poate fi primită nici opinia exprimată în cadrul punctelor de vedere transmise de curțile de apel la solicitarea prezentului complet, potrivit căreia, practic, nu este posibil ca baza de calcul al pensiei să fie mai mică decât media drepturilor din cele 6 luni alese, care intră în baza de calcul al pensiei militare de stat, ci va fi cel puțin egală cu această medie, prin aplicarea art. 38 alin. (6¹) din Legea-cadru nr. 153/2017.

119. Potrivit acestui text, "Începând cu luna mai 2018, în situația în care veniturile salariale nete acordate potrivit prevederilor prezentei legi sunt mai mici decât cele aferente lunii februarie 2018, se acordă o sumă compensatorie cu caracter tranzitoriu care să acopere diferența, în măsura în care persoana își desfășoară activitatea în aceleași condiții. Suma compensatorie este cuprinsă în salariul lunar și nu se ia în calcul la determinarea limitei prevăzute la art. 25. Suma compensatorie se determină lunar pe perioada în care se îndeplinesc condițiile pentru acordarea acesteia".

120. Or, în luna februarie 2018 drepturile salariale ale personalului prevăzut de Legea-cadru nr. 153/2017 erau deja stabilite prin aplicarea art. 38 alin. (3) și (6) anterior enunțate, astfel încât în situația în care veniturile lunii decembrie 2017, majorate cu 25%, conform art. 38 alin. (3), depășeau plafonul impus de art. 38 alin. (6), erau stabilite începând cu luna ianuarie 2018 la acest nivel, indiferent dacă erau mai mari decât acesta.

121. Rezultă chiar din preambulul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 41/2018 pentru modificarea și completarea Legii-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 61/2019, care a introdus acest alineat, că scopul legiuitorului nu a fost ca suma compensatorie să cuprindă eventuala diferență de venit dintre luna decembrie 2017 și luna ianuarie 2018, ci o cauză principală care a condus la adoptarea acestor prevederi a fost aceea că "limitarea acordării sporurilor la 30% pentru personalul din unitățile sanitare a condus la diminuarea veniturilor salariale pentru această categorie de personal" și că "pentru unele categorii de bugetari, de exemplu, personalul încadrat pe unele funcții din anexa nr. II la Legea-cadru nr. 153/2017, cu modificările și completările ulterioare, care a beneficiat începând cu 1 martie 2018 de prevederile Regulamentului de sporuri aprobat în baza art. 23 din această lege, drepturile salariale nete începând cu luna martie 2018 au fost mai mici decât cele acordate în luna februarie 2018, drept care este necesară corectarea acestor situații în regim de urgență".

122. Un alt element în raport cu care se stabilește cuantumul pensiei militare a cărei bază de calcul este determinată conform regulilor de la art. 28 din Legea nr. 223/2015 este impus de art. 60 alin. (1) din aceeași lege, invocat, de asemenea, de către instanța de trimitere.

123. Acesta, în forma anterioară modificărilor aduse de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 59/2017, avea următorul cuprins: "(1) Cuantumul pensiilor militare de stat se actualizează ori de câte ori se majorează solda de grad/salariul gradului profesional și/sau solda de funcție/salariul de funcție al militarilor, polițiștilor și funcționarilor publici cu statut special, în procentele stabilite la art. 29, 30 și 108 și în funcție de vechimea valorificată prin ultima decizie de pensie, astfel: a) potrivit gradului militar/profesional avut la data trecerii în rezervă/încetării raporturilor de serviciu și a mediei soldelor de funcție/salariilor de funcție îndeplinite în 6 luni consecutive, din ultimii 5 ani de activitate, la cererea persoanelor ale căror drepturi de pensie au fost deschise înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi; b) în funcție de gradul militar/profesional deținut la data trecerii în rezervă/încetării raporturilor de serviciu și media soldelor de funcție/salariilor de funcție deținute în cele 6 luni alese conform prevederilor art. 28 pentru drepturile de pensie deschise în baza prezentei legi."

124. Prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 59/2017, art. 60 din Legea nr. 223/2015 a fost modificat, în sensul că are următorul cuprins: "La stabilirea pensiei militare de stat, pensia netă nu poate fi mai mare decât media soldelor/salariilor lunare nete corespunzătoare soldelor/salariilor lunare brute cuprinse în baza de calcul al pensiei."

125. Trebuie menționat că art. 3 lit. m) din aceeași lege, astfel cum a fost modificat prin aceeași Ordonanță de urgență a Guvernului nr. 59/2017, dispune că "pensia netă" reprezintă pensia militară de stat stabilită în cuantum brut din care se deduce impozitul pe venit, potrivit legislației în vigoare.

126. Art. 60 din lege, în forma expusă mai sus, a făcut obiectul controlului de constituționalitate, iar prin Decizia nr. 849 din 12 decembrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 206 din 13 martie 2020, instanța de contencios constituțional a reținut că: "26. Referitor la critica prevederilor art. 60 din Legea nr. 223/2015, modificate prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 59/2017, care nu mai prevăd actualizarea pensiilor de serviciu, Curtea observă că, potrivit acestor dispoziții de lege, pensia militară de stat netă nu poate fi mai mare decât media soldelor/salariilor lunare nete corespunzătoare soldelor/salariilor lunare brute cuprinse în baza de calcul al pensiei. Curtea reține că această reglementare este în acord cu dispozițiile art. 47 alin. (2) din Constituție, potrivit cărora cetățenii au dreptul la pensie și la alte drepturi de asigurări sociale, în condițiile legii."

127. Pornind de la aceste elemente, procedând la o interpretare sistematică a legii, prin luarea în considerare a legăturilor textului de lege interpretat cu alte dispoziții din același act normativ, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept urmează a determina domeniul de aplicare al art. 60 alin. (1) din Legea nr. 223/2015, astfel cum a fost modificat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 59/2017.

128. Astfel, art. 60 din Legea nr. 223/2015 dispune plafonarea pensiei nete la media soldelor/salariilor lunare nete corespunzătoare soldelor/salariilor lunare brute, astfel cum aceasta este calculată potrivit art. 28 din același act normativ, deci se referă la media soldelor, actualizate deja prin transpunerea elementelor componente ale soldei/salariului lunar brut realizat la funcția de bază, la data deschiderii drepturilor de pensie (folosindu-se în mod expres sintagma cuprinse în baza de calcul al pensiei).

129. Aceeași referire este făcută și la art. 3 lit. l) din lege, astfel cum a fost modificat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 59/2017, potrivit căruia "solda/salariul lunar net reprezintă solda/salariul lunar brut prevăzută/prevăzut la art. 28 alin. (1) din care se deduce contribuția individuală la bugetul de stat, contribuția individuală la bugetul asigurărilor sociale de sănătate și impozitul pe venit, potrivit legislației în vigoare".

130. În condițiile în care s-a stabilit anterior că baza de calcul al pensiei prevăzută de art. 28 alin. (1) din Legea nr. 223/2015 este formată din media celor 6 solde/salarii lunare brute, deja actualizate prin transpunerea, la data deschiderii drepturilor de pensie, a fiecărui element component al soldei lunare brute realizate la funcția de bază, nu poate fi primită interpretarea în sensul că art. 60 din Legea nr. 223/2015 se referă la plafonarea pensiei nete militare de stat la media soldelor/salariilor lunare nete corespunzătoare soldelor/salariilor lunare brute efectiv încasate în cele 6 luni alese.

131. De altfel, fișa de pensie nu conține cuantumul efectiv încasat al soldelor/salariilor lunare brute din cele 6 luni alese, ci în aceasta se înscriu drepturile salariale aferente celor 6 luni consecutive alese, deja aduse la nivelul celor aferente funcției de bază prin raportare la cuantumul de la data deschiderii dreptului de pensie.

132. În acest sens, se observă că art. 17 lit. f) din Metodologia de întocmire a dosarului de pensionare, aprobată prin Ordinul nr. M.24/30/8.147/2016 emis de ministrul apărării naționale, de ministrul afacerilor interne și de directorul Serviciului Român de Informații, stabilește că partea a II-a a fișei de pensie se completează la pct. 7 cu "Situția soldelor/salariilor lunare brute realizate la funcția de bază, corespunzătoare celor 6 luni consecutive alese sau ultimelor 6 luni de activitate pentru situația în care beneficiarul nu își exprimă opțiunea, actualizate, din care se constituie baza de calcul folosită pentru stabilirea pensiei militare, prevăzută de art. 28 din Legea nr. 223/2015, cu modificările și completările ulterioare. Rubricile din tabel se completează prin înscrierea în casetele I-VI, pe orizontală, a elementelor componente ale soldei/salariului lunar(e) realizat(e) la funcția de bază, actualizate, aferente fiecăreia din cele 6 luni, astfel cum sunt prevăzute în contextul formularului, respectiv coeficient/procent și sumă".

133. De altfel, procedând și la interpretarea istorico-teleologică a art. 60 din Legea nr. 223/2015, modalitate ce ajută la stabilirea sensului unei dispoziții legale, prin urmărirea finalității dorite de legiuitor la adoptarea actului normativ din care face parte acea dispoziție, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, analizând expunerea de motive a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 59/2017, constată că legiuitorul, deși a acceptat ca baza de calcul al pensiei să fie media drepturilor salariale din cele 6 luni alese de viitorii pensionari, actualizate, prin transpunerea soldelor/salariilor brute de la data deschiderii dreptului de pensie, prin modificarea textului normativ, s-a asigurat ca la stabilirea pensiei nete militare de stat să nu se depășească valoarea netă a acestora și să nu se mai procedeze la actualizarea anuală a pensiei astfel stabilite în raport cu majorarea drepturilor salariale ale personalului aflat în activitate.

134. În aceste condiții, nu se poate aprecia că modificarea art. 60 prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 59/2017 nu este corelată cu dispozițiile din forma anterioară a Legii nr. 223/2015, fiind clar că legiuitorul a urmărit ca nivelul pensiei militare să nu depășească un anumit plafon, atribuția de legiferare a acestuia fiind un drept constituțional exclusiv acordat, fără a putea fi supus unor limitări sau ingerințe din partea altor puteri ale statului, potrivit art. 1 alin. (4) din Constituția României.

135. Pentru toate aceste argumente,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

D E C I D E:

Admite sesizarea formulată de Curtea de Apel Brașov - Secția civilă, în Dosarul nr. 3.817/62/2018, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 28 alin. (1) din Legea nr. 223/2015 privind pensiile militare de stat, cu modificările și completările ulterioare, stabilește că:

Baza de calcul folosită pentru stabilirea pensiei militare de stat este media soldelor/salariilor lunare brute realizate la funcția de bază în 6 luni consecutive, din ultimii 5 ani de activitate în calitate de militar/polițist/funcționar public cu statut special, actualizate, prin transpunerea fiecărui element component al soldei/salariului lunar brut realizat la funcția de bază, stabilit potrivit legilor de salarizare în vigoare la data deschiderii drepturilor de pensie, fără a se face distincție după cum acest quantum brut actualizat este mai mare sau mai mic față de cel al soldelor/salariilor lunare brute realizate în perioada aleasă de viitorul pensionar, ceea ce poate semnifica inclusiv diminuarea bazei de calcul alese în măsura în care, la data deschiderii drepturilor de pensie, acestuia îi sunt aplicabile dispozițiile art. 38 alin. (6) din Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare.

În interpretarea dispozițiilor art. 60 din aceeași lege, astfel cum a fost modificat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 59/2017 privind modificarea și completarea unor acte normative din domeniul pensiilor de serviciu, stabilește că: Pensia militară de stat netă, calculată conform dispozițiilor art. 3 lit. m) din Legea nr. 223/2015, după deducerea impozitului pe venit, potrivit legislației în vigoare, este plafonată la quantumul mediei soldelor/salariilor lunare nete corespunzătoare soldelor/salariilor lunare brute cuprinse în baza de calcul al pensiei, deja actualizate, conform dispozițiilor art. 28 alin. (1), la data deschiderii dreptului de pensie.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.